

N:o 30.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 April 1878, kl. 12 f. m.

Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 7, angående underdånig skrifvelse rörande anteckningar i kyrkoböckerna om insättningar i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalter.

Uti en inom Andra Kammarerna till detta Utskott remitterad motion, N:o 50, har Herr *S. Johnson* hemställt, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t ville låta utfärda föreskrift om verkställande af erforderliga anteckningar i kyrkoböckerna, rörande insättningar i ränte- och kapital-försäkringsanstalter.

Äfven vid förlidet års riksdag väckte samme motionär förslag i enahanda syfte, fastän i förändrad form, nemligen att Riksdagen "måtte besluta och till Kongl. Maj:ts pröfning underställa en lag af innehåll, att, enär inför vederbörande prestman behörigen styrkes, att belopp blifvit i och för någons framtida understöd i lifränte- och kapital-försäkringsanstalt insatt, anteckning såväl om det insatta beloppets storlek som om dagen för dess insättande skall i kyrkoböckerna göras samt förhållandet sedermera alltid uti de af presterskapet utfärdade betyg anmärkas."

Motionärens förslag uti *nu* föreliggande motion är således mer för-
enklat, än uti hans föregående vid sistlidne riksdag. — Förilidets års Riks-
dags Andra Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2, till hvars behandling
motionärens förslag då remitterades, erkände motionens goda syfte, men
förutsätter, "att de fall skola blifva ytterst sällsynta, då barns målsmän och
barnen sjelfva, sedan de hunnit utöfver den spädare åldern, icke hafva
kännedom om för dem gjorda insatser, samt säger att någon erfarenhet ej
vunnits om behovet af den föreslagna åtgärden och att upplysning sakna-
des, huru anteckningarna skulle ske, äfvensom om sättet, huru insättning-
arna skulle bringas till presterskapets kännedom, samt att en framställning
i denna riktning, som i början af Stockholms Stora Lifränte- och Kapital-
Försäkrings Anstalts verksamhet af dess Styrelse blifvit gjord hos Kongl.
Maj:t och hvaröfver Domkapitlen blifvit hörda, icke vann bifall därför, att
Domkapitlen och Stockholms konsistorium af flera skäl afstyrkte förslaget;"
i följd häraf afstyrkte Utskottet motionen.

Utskottet, som nu tagit kännedom om Kongl. Maj:ts svar å den
här åberopade skrifvelsen, nemligen Kongl. brefvet af den 17 Januari 1851,
har deraf inhemtat, att de anteckningar, som af stiftarena och principalerna
för Stockholms ränte- och kapitalförsäkrings anstalt blifvit föreslagna, voro
af en större utsträckning, än hvad motionären begärt och Utskottet finner
behöfligt.

Af den till Kongl. Maj:t gjorda framställningen framgår, att en dy-
lik åtgärd, hvarom nu är fråga, redan då 1851 ansågs nödig, ehuru man
icke ens hade någon aning om den stora utsträckning öfver hela landet,
som denna välgörande inrättning skulle erhålla; — huru mycket större
skäl för en sådan åtgärd förefinnes ej nu, när en del landsting, kommuner,
enskilde, välgörare, husbönder, föräldrar och målsmän allt mer och mer i
många tusental göra insättningar i dylika anstalter, i och för beredande af
framtida understöd, ty hur lätt kan icke under barnens minderårighet en
motbok, förvarad än hos en målsman, än hos en kommunalman eller väl-
görare, förkomma.

Vid insättningar hos anstalten i Stockholm på ny bok införas en-
dast namnet, för hvilkens räkning insättningen blifvit gjord. När nu flera
hundra personer inom olika delar af landet hafva samma namn, anser Ut-
skottet, att en sådan förändring af reglementet bör ske, att äfven dens fö-
delse- eller hemort, för hvilken insättningen göres, blir i motboken an-
tecknad.

Af de utlåtanden från domkapitlen, som till svar på till dem utgåendet cirkulär rörande denna fråga afgåfvos, finner man att en del ansett ifrågakvarande välgörenhetsanstalt såsom ett enskildt bolag, det staten eller dess presterskap ej vore skyldiga att befatta sig med, samt att det skulle upptaga presterskapets mesta tid och hindra deras egentliga verksamhet, ja, det säges till och med, att man då uppfattat förslaget så vidlyftigt, att det skulle fördubbla de kommunala arbeten, presterskapet förut åläge o. s. v.; i följd af dessa utlåtanden blef framställningen af Kongl. Maj:t afslagen.

Utskottet är nu dock öfvertygadt, att den motvilja mot förslaget från svenska presterskapet, som då förefans, icke vidare skall göra sig gällande, och erfarenheten har visat, att, bland de som intressera sig för befrämjande af insättningar i lifrätteanstalten, svenska presterskapet intager en framstående plats, och då dertill kommer, att de motiv, som af presterskapet åberopades såsom skäl emot den föreslagna åtgärden, nemligen deras dåvarande stora besvär med församlingarnas ekonomiska angelägenheters behandling vid sockenstämmor, nu hufvudsakligen upphört, sedan kommunallagarnes tillämpning inträdde; anser Utskottet, att, ehuru ännu en mängd åligganden i och för folkskolans och kyrkans angelägenheter tillhöra presterskapet, ifrågakvarande anteckningar dock icke skola särdeles upptaga deras tid.

Vid frågans behandling vid föregående riksdag i Andra Kammaren uttalades af en aktad ledamot af samma Kammare, sjelf varande pastor, att han vore öfvertygad, att "ingen prest på landet skulle hesitera ett ögonblick att underkasta sig detta lilla besvär" och förordade nyttan af det samma. För öfrigt yrkades endast af Utskottets ordförande bifall till Utskottets afstyrkande af motionen, och frågan föll med 64 ja mot 53 nej.

Utskottet, som för sin del anser den föreslagna åtgärden vara välbetänkt och nyttig, får, med åberopande af de skäl här ofvan anförts, tillstyrka bifall till motionärens förslag, som i nu föreliggande motion framträder helt annorlunda, än hans förslag förlidet år, men vill dock icke närmare angifva sättet för anteckningarnas verkställande, än att, då motbok med lifrätte- och kapital-försäkrings-anstalt för pastor företes, anteckning skall ske i kyrkoböckerna, att person i fråga har besparingar insatta i viss anstalt, samt motbokens nummer och anstaltens namn äfven införes, hvilket ock sedermera antecknas i utgående prestbevis, dock öfverlemnande till Kongl. Maj:t de närmare bestämmelserna, som kunna anses nödiga.

På grund af hvad nu blifvit anfördt får Utskottet hemställa:
att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Kongl.
Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utfärda lämp-
liga och till ändamålets vinnande erforderliga föreskrifter.

Stockholm den 24 April 1878.

På Utskottets vägnar:

C. F. Toll.

Reservation:

af Herr A. J. Enander: "Att motionen är välment betviflar jag ingalunda, men så mycket mer att den är "välbetänkt." Kyrkoböckerna, om hvilka motionären talar, d. v. s. de kyrkliga ministerialböckerna, hafva, som känt är, den betydelsen, att utgöra de källor, ur hvilka alla de intyg hemtas, som under det gemensamma namnet "prestbevis" af pastorerna utfärdas än för det ena, än för det andra ändamålet. Sjelfva benämningen *prestbevis* tillkännagifver, att hvad i sådan handling införes skall anses derigenom vara *bevisadt*. Det måste då vara af stor vikt, att de källor, ur hvilka dessa bevis hemtas, bevaras ogrumlade, att således ministerialböckerna icke innehålla annat än hvad pastor är i tillfälle att, om så erfordras, *styrka*. Om detta erkännes och man således vill, att anteckningen om insättning i lifränteanstalt skall utgöra bevis, att sådan insättning verkligen skett, så måste väl ock, för att dylik anteckning skall kunna göras, erfordras, att motboken ej blott "för pastor företes," utan ock hos pastor förvaras såsom verifikation för anteckningen. Men att pastorsarkivet skulle blifva förvaringsplatsen för församlingsmedlemmaruas enskilda värdepapper torde ingen anse lämpligt eller önskvärdt. Vill man åter, att anteckningen endast skall innebära en *erinran*, så åsyftar förslaget att helt och hållet förändra ministerialböckernas och prestbevisens

karakter. Man vill då hafva ministerialboken förvandlad till en annotationsbok, prestbeviset till en promemoria. Detta skulle dock medföra olägenheter af vida svårare art, än de olägenheterna, hvilka motionären velat undanrödja. När härtill kommer, att dessa sistnämnda äro dels mera skenbara än verkliga, dels sådana, att de icke omintetgöras genom motionärens förslag, dels ock sådana, att de kunna väsentligen förminskas genom åtgärder, som i de samhällen, der den ifrågavarande angelägenheten med allmänna intresse omfattas, sannolikt icke uteblifva, så anser jag mig böra vördsamt hemställa,

att motionen måtte lemnas utan afseende.“